

S. Sayısı : 176

Yüz yirmi milyon liralık İç istikraz akdi hakkında Kanun tasarısı Maliye ve Bütçe Komisyonları raporları (1/440)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı: 71-1192, 6-3931

29 . XI . 1948

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Yüz yirmi milyon liralık iç istikraz akdi hakkında Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 24 . XI . 1948 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısı ile gerekçesinin ilişik olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan
Hasan Saka

Gerekçe

1949 yılı Bütçe Kanunu tasarısında yazılı bulunduğu üzere, tesis, sermaye ve krediler için bu yıl bütçesine 151 375 530 lira ödenek konulmuş bulunmaktadır.

Bütçede, genel giderlere yapılan tahsislere nazaran bu ödenğin 31 375 530 lirasının vergilerle karşılanması mümkün olabilmektedir.

Mahiyetleri itibariyle, semereleri gelecek nesillere intikal edecek olan tesis, sermaye ve kredilere ait ödemelerin, gelirden tahmin fevkinde bir inkişaf vuku bulmadığı takdirde, ihraç, faiz ve diğer şartları 13 . VI . 1946 gün ve 4938 sayılı Kanunda yazılı hükümlere tâbi olmak üzere, 120 milyon liralık iç istikraz akdi suretiyle karşılanmaması zarurî görülmüş ve ilişik kanun tasarısı bu maksatla hazırlanmıştır.

Maliye Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Maliye Komisyonu

Esas No. 1/440

Karar No. 26

27 . II . 1949

Yüksek Başkanlığa

Maliye Bakanlığınca hazırlanıp Bakanlar Kurulunun 24 . II . 1948 tarihli kararıyla Büyük Meclise sunulan 120 milyon liralık iç istikraz akdi hakkındaki kanun tasarısı ile gerekçesi Maliye Bakanlığı müessesili hazır olduğu halde Ko-

misyonumuzda incelendi.

1949 yılı bütçesinden tesis, sermaye ve krediler için ayrılacak ödemelere tahsis edilmek üzere (1949 yılı istikrazı) adı ile 120 milyon liraya kadar istikraz akdine yetki verilmesi hakkındaki

Hükümet gerekçesi Komisyonumuzca da muvafık görülmüş ve tasarı aynen kabul olunmuştur.

Havalesi gereğince Bütçe Komisyonuna vermek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Maliye Kom. Başk. Y.
Samsun
R. Işıtan

Bu Sözetü
Kastamonu
A. Toközlü

Kâtip
Kastamonu
A. Toközlü
İstanbul
Muhallifim
S. Adato

Afyon K.
Muhallifim
A. Veziroğlu
Kastamonu
H. Çelen
Ordu
H. Yalman

Çankırı
R. Dolunay
Malatya
Dr. H. Fırat

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Bütçe Komisyonu

Esas No : 1/440

Karar No : 119

19 . IV . 1949

Yüksek Başkanlığa

Yüz yirmi milyon liralık iç istikraz akdi hakkında Maliye Bakanlığınca hazırlanıp Başbakanlığın 29 . XI . 1948 tarihli ve 6/3931. sayılı tezeresiyle Yüksek Meclise sunulan kanun tasarısı Maliye Komisyonu raporiyle birlikte Komisyonumuzca verilmekle Maliye Bakanlığı adına Hazine Genel Müdürü hazır olduğu halde incelenip görüşüldü.

Tasarı, 1949 yılı Bütçesinde açık bulunan 120 milyon liranın, gelirden tahmin üstünde bir inkişaf vukubulmadığı takdirde, iç istikraz akdi suretiyle karşılanmasını temin maksadiyle hazırlanmış bulunmaktadır.

Maliye Komisyonunca aynıyle kabul edilen tasarınn Komisyonumuzda görüşülmesi sırasında bu istikrazın imkânlarına ait konular üzerinde gerekli izahlar alınmıştır.

Bilindiği üzere 1949 yılı Bütçesini tanzim eden Hasan Saka Hükümeti, bütçe açığının bir kısmını bazı vergilerde değişiklikler yapmak ve yeniden vergiler ihdas etmek suretiyle kapatmaya ve açıktan bakiye kalan 120 milyon liranın da kanunları gereğince uzun vâdeli iç istikrazlarla karşılamayı mümkün görmüş ve bunu temin maksadiyle bu kanun tasarısını tanzim ve sevk etmiştir. Bilâhara vukua gelen Hükümet tebeddülü neticesinde yeni Hükümet 1949 yılı Bütçesinde aldığı tertiplerle teklif edilen Vergi kanunlarını geri almış ve açığın yalnız 120 milyona inhisarını temin ederek yine bu tasarı ile mutabakat halini tesis etmiştir.

Filhakika bu 120 milyon açıktan 80 milyonunu yeni kurulacak Emekli sandığının halen emanet hesabında bulunan fonundan elde edileceği ve geri kalan 40 milyonun da lüzum hâsıl olursa piyasaya çıkarılacak tahvillerle sağlanmasının mümkün olacağı bütçe görüşmeleri sırasında açıklanmış bulunmaktadır.

Bugün dahi yapılan incelemelerden anlaşılacağına göre bu 120 milyon lira açığın 80 milyonunu, halen Geçici Komisyonunda müzakeresi ikmal edilerek Kamutaya sunulmak üzere bulunan Emekli Kanununun bu yıl içinde kabulü mümkün olduğu takdirde, sandık sermayesini teşkil edecek 150 milyon lira kadar bir fonun % 60 mın bu istikraza karşılık tutulmak suretiyle temin etmenin mümkün olduğu neticesine varılmıştır. Geriye kalan 40 milyon liranın da ;

Bankaların kanuni karşılıklarında hâsıl olan artış,

Bankaların serbest cüzdanlarındaki muhammen artış,

Ortaklıkların kanuni karşılıklarındaki artış.
Bankalar, Emekli sandıkları ve ortaklıklar elindeki tahvillerden 1948 yılında yapılacak itfalar.

Netice senede ceman 58 milyonluk bir plâsman tasavvur edilmektedir. Şu halde çıkarılacak tahvillerin tamamıyla plâsa edilmesi imkânı hâsıl olacağı mümkün görülmektedir.

Emekli Kanununun bu yıl içinde Kamutayca

intaç edilemediği ihtimali de komisyonca düstünlüğü ve alınan izahlara göre bu takdirde dahi 95 - 100 milyonluk plâsman sahasının bulunduğu neticesine varılmıştır. Şöyle ki:

Yukarda arzedilen mutasavver 58 milyonluk plâsmana Emekli sandıklarının kanuni karşılık mubayaasına bu yıl tahsis edecekleri miktarın 25 milyon kadar olduğu ve bunun yukarki rakama ilâvesinde 83 milyonu bulacağı ve piyasanın bunlar haricinde 15 milyonluk bir alışması da mümkün görüldüğünden takriben 100 milyonun ferahca plâsa edilebileceği anlaşılmış ve mütebaki 20 milyonunun da gelir veya bütçe fazlasıyla kapatılması da imkân dâhilinde görülmüştür.

Bu izahlara göre teklif edilen tasarının aynıyle kabulünü komisyonumuz da uygun gör-

müş ve Kamutayın onayına arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulmuştur.

Başkan	Sözcü	Kâtip
Mardin	Ankara	Ankara
R. Erten	M. Eriş	F. Öymen
Amasya	Ankara	Aydın
A. K. Yiğitoğlu	C. Gölet	Gl. R. Alpman
Eskişehir	İsparta	İstanbul
Muhallifim	Kemal Turan	Dr. A. Adıvar
A. Oğuz		
İzmir	İzmir	Kastamonu
M. Birsal	S. Odyak	T. Coşkun
Malatya		Rize
M. S. Eti		T. B. Balta
Samsun		Tokad
M. A. Yörüker		R. A. Sevengil

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

*Yüz yirmi milyon liralık iç istikraz akdi hakkın-
da kanun tasarısı*

MADDE 1. — Hâsılı 1949 yılı Bütçesinden tesis, sermaye ve krediler için yapılacak ödemelere tahsis edilmek üzere «1949 yılı istikrazı» adı ile 120 milyon liraya kadar uzun vâdeli İç İstikraz akdine Maliye Bakanı yetkilidir.

MADDE 2. — Bu istikrazın akdinde, Kalkınma İstikrazı hakkındaki 13 . VI . 1946 tarihli ve 4938 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanunu Maliye Bakanı yürütür.

Başbakan	Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
H. Saka	Başbakan Y.	Barutçu

Adalet Bakanı	Millî Savunma Bakanı
Fuad Sirmen	H. Çakır
İçişleri Bakanı	Dışişleri Bakanı
M. H. Göle	N. Sadak
Maliye Bakanı	Millî Eğitim Bakanı
Ş. Adalan	T. Banguoğlu
Bayındırlık Bakanı	Ekonomi Bakanı
Nihat Erim	C. Ekin
Sa. ve So. Y. Bakanı	Gümrük ve Tekel Bakanı
Dr. K. Bayizit	E. Erişirgil
Tarım Bakanı	Ulaştırma Bakanı
Cavid Oral	Gülök
Ticaret Bakanı	Çalışma Bakanı
D. S. Irmak	T. B. Balta